

LISA

Mikitamäe Vallavolikogu

26. augusti 2014 määrusele nr 13

MIKITAMÄE VALLA ARENGUKAVA 2014–2019

MIKITAMÄE 2014

Sisukord

SISSEJUHATUS.....	4
1. MIKITAMÄE VALLA HETKEOLUKORD.....	5
1.1. ASUKOHT JA TERRITOORIUM.....	5
1.1.1. LOODUS JA SELLE OMAPÄRA.....	6
1.1.2. AJALOOLINE TAUST.....	7
1.2. VALLA ELANIKKOND.....	8
1.3. MAJANDUS JA ETTEVÕTLUS.....	9
1.4. SOTSIAALHOOLEKANNE JA TERVISHOID.....	10
1.5. HARIDUS.....	10
1.6. KULTUUR JA SPORT.....	11
1.7. TEHNILINE TARISTU.....	12
1.7.1. TEED.....	12
1.7.2. VESIVARUSTUS JA KANALISATSIOON.....	14
1.7.3. JÄÄTMEMAJANDUS.....	14
1.7.4. ENERGEETIKA JA SOOJAMAJANDUS.....	15
1.7.5. TELEFONISIDE JA INTERNET.....	15
1.8. MAAOMAND JA PLANEERINGUD.....	15
1.9. TURVALISUS.....	17
1.10. VALLA JUHTIMINE.....	17
2. SWOT ANALÜÜS.....	19
3. VISIOON JA MISSIOON.....	21
3.1. VISIOON AASTAL 2019.....	21
3.2. MISSIOON.....	22
4. STRATEEGILISED EESMÄRGID JA TEGEVUSED AASTANI 2019.....	23
4.1. VALLA HALDAMINE.....	23
4.1.1. ELANIKKOND.....	23
4.2. ETTEVÕTLUS JA TURISM.....	23
4.2.1. ETTEVÕTLUS.....	23
4.2.2. TURISM.....	24
4.3. SOTSIAALSFÄÄR.....	26
4.3.1. SOTSIAALHOOLEKANNE.....	26
4.3.2. TERVISHOID.....	27
4.3.3. NOORSOOTÖÖ.....	27
4.4. HARIDUS.....	28
4.4.1. ALUS- JA PÕHIHARIDUS.....	28
4.4.2. HUVI- JA VABAHARIDUS.....	30
4.5. KULTUUR JA SPORT.....	30
4.5.1. KULTUURIMAJA, RAAMATUKOGU.....	31
4.5.2. TSÄSSONAD, MUUSEUMID.....	32
4.5.3. SPORT.....	32
4.6. KOMMUNIKATSIOONID, ELAMU- JA KOMMUNAALMAJANDUS.....	33
4.6.1. TELEFONISIDE JA INTERNET.....	33
4.6.2. ELEKTRIVÕRK.....	34
4.6.3. TEED, ÜHISTRANSPOORT JA TÄNAVAVALGUSTUS.....	34
4.6.4. ELAMUD.....	35
4.6.5. VEEVARUSTUS, KANALISATSIOON JA PUHASTUSSEADMED.....	36
4.6.6. SOOJAVARUSTUS.....	36
4.6.7. JÄÄTMEMAJANDUS.....	37
4.7. MAAOMAND JA PLANEERINGUD.....	37

4.8 TURVALISUS JA HEAKORD.....	38
4.9. VALLA HALDAMINE.....	38
5. ARENGUKAVA ELLUVIIMINE, SEIRE JA HINDAMINE.....	41
6. LISAD.....	42
LISA 1. INVESTEERINGUTE KAVA.....	42
LISA 2. LAENUKOORMUS AASTATEKS 2012-2019.....	43

SISSEJUHATUS

Käesolev dokument on "Mikitamäe valla arengukava aastateks 2014–2019", mis on valminud eelnevate dokumentide "Mikitamäe valla arengukava 2008–2015", "Mikitamäe valla arengukava 2008–2019" ja „Mikitamäe valla arengukava 2012 - 2019“ muudatuste ja täienduste tulemusena. Arengukava koostamisel on lähtutud arengukava üldpõhimõtetest ja kokkulepitud metoodikast ning erinevatest arengudokumentidest: üleriigiline planeering Eesti 2030+, Põlva maakonna arengukava 2011–2017, Setomaa arengukava 2009–2013 jt. valdkondlikud arengudokumendid. Arengukavas määratletakse tähtsamad eesmärgid ja tegevused nende saavutamiseks. Tähtsamate eesmärkide väljatoomine tagab järjepideva arengu ja aitab keskenduda olulisele. Arengukava koostamisel toimusid tähtsamate teemavaldkondade (haridus, kultuur ja sport; sotsiaalsfäär; majandus) arutlemiseks ja võimalike lahenduste leidmiseks avatud arutelud vastavates komisjonides. Vajalikud statistilised andmed koguti valdkondade eest vastutavatelt isikutelt. Arengukava koosneb kuuest osast. Esimene osa kirjeldab lühidalt hetkeolukorda. Teises osas on valla SWOT analüüs. Kolmandas osas visioon aastaks 2019 ja missioon. Neljandas osas on peamiste teemavaldkondade kaupa välja toodud arengueeldused, võtmeprobleemid, eesmärk ja vajalikud tegevused püstitatud eesmärgi saavutamiseks. Viies osa kirjeldab strateegiate elluviimise, seire ja hindamise põhimõtteid. Kuues osa hõlmab Mikitamäe valla investeringute kava aastateks 2014–2017.

1. MIKITAMÄE VALLA HETKEOLUKORD

1.1. ASUKOHT JA TERRITOOORIUM

Mikitamäe vald asub Eestimaa kaguosas. Mikitamäe vald külgneb Räpina, Veriora, Orava ja Värskala vallaga. Valla looduslikeks piirideks on Järvepää järv, Mäda jõgi, Võhandu jõgi ning Värskala laht. Vallakeskus asub Mikitamäe külas, mille vanuseks märgitakse enam kui 700 aastat. Kaunis, puutumatu loodus Mikitamäe vallas on aluseks Natura 2000 võrgustiku loomisel, haarates enda alla Audjassaare-Lüübnitsa märgala ja Järvepää-Päevakese lamminiidu Mäda jõe kaldal. Mikitamäe vald asub iidsetel Setomaal ning siin on ehedal kombel säilinud seto kultuur ja traditsioonid.

Mikitamäe vallakeskuse kaugus lähimatest linnadest:

- Tartu linnast 82 km;
- Võru linnast 50 km;
- Põlva linnast 41 km;
- Räpina linnast 15 km.

Mikitamäe valla pindala on 104,4 km², moodustades 4,8% maakonna territooriumist ja olles maakonna valdadest suuruselt kümnes (vt. tabel 1. Mikitamäe valda iseloomustavad üldandmed) Mikitamäe vald on osa Setomaast ja seega peetakse vallas lugu ajaloolistest traditsioonidest ja kommetest, erinedes oma kultuuri ja kommetega ülejäänud Eestist. Vald kuulub Setomaa Valdade Liitu.

Tabel 1. Mikitamäe valda iseloomustavad üldandmed

	Rahvaarv	Pindala km ²	Asustustihedus elanikku 1km ² kohta
Mikitamäe vald (01.01.2014)	1015	104,4	9,7
Kogu Eesti (01.01.2014)	1315819	43432,31	30,30
Põlva maakond (01.01.2014)	29575	2164	13,7
Põlva maakonna vallad	24245	2158,9	11,2
Mikitamäe valla osakaal Põlva maakonnas	3,4 %	4,8 %	
Mikitamäe valla osakaal Eestis	0,08 %	0,23 %	

Valda läbivad Tartu-Räpina-Koidula ja Põlva-Koidula maantee. Kokku on valla territooriumil maanteid 138,2 km, millest riigiteid on 62,6 km, kohalikke teid on 75,6 km sealhulgas erateid 17,6 km. Lisaks teedele on Mikitamäe vallas inventariseerimise andmete põhjal tee torutruupe kokku 79 truupi kogupikkusega 707 m. Sildu valla teedel pole. Elanike arv seisuga 01.01.2014 on 1015

inimest, neist mehi 576 ja naisi 480. Asustustihedus on 9,7 inimest/km². Mikitamäe vallas on 18 küla: Audjassaare, Beresje, Igrise, Järvepää, Kahkva, Karisilla, Laossina, Lüübnitsa, Mikitamäe, Niitsiku, Puugnitsa, Rääsolaane, Rõsna, Selise, Toomasmäe, Usinitsa, Varesmäe, Võõpsu. Suuremad külad on Mikitamäe (288), Võõpsu (90), Lüübnitsa (83), Toomasmäe (73). Vallamaja asub Mikitamäe külas. Kaugus maakonnakeskusest Põlvast on 41 km.

1.1.1. LOODUS JA SELLE OMAPÄRA

Looduskeskkond on puhas ja rikkumata ning see on aluseks Natura 2000 võrgustiku loomisel. Võrgustik haarab enda alla Audjassaare-Lüübnitsa märgala (hoiuala) ja Järvepää-Päevakese lamminiidu Mäda jõe kaldal. Koostamisel on Lüübnitsa hoiuala kaitsekorralduskava. Mikitamäe vald asub Pihkva järve rannal. Mikitamäe ja Röpina valla piiril kulgeb Eesti pikim jõgi: Võhandu jõgi. Pihkva järvest Võõpsu sadamakohani on Võhandu jõgi laevatatav.

Mikitamäe valla siseveekogud:

- Lüübnitsa Umbjärv Lüübnitsa külas, 10,8 ha;
- Peresi ehk Beresje Umbjärv Beresje külas, 17,5 ha;
- Tegova järv Järvepää külas, 2,1 ha;
- Järvepää järv Järvepää külas, 11,8 ha;
- Plotino järv ehk Kahkva tiik Kahkva külas, 1,9 ha;
- Kahkva paisjärv Kahkva külas, 0,7 ha.

Mikitamäe valla vooluveekogud on:

- Võhandu jõgi;
- Mäda jõgi;
- Karisilla oja;
- Rebasmäe oja;
- Selise peakraav;
- Veerksu oja;
- Lüütja oja;
- Varesmäe oja.

Pihkva-Peipsi-Lämmijärve vallaosa üldplaneeringuga on ette nähtud Pihkva järve ääres turismimajanduse edendamine. Valla territooriumil on NATURA 2000 kaitsealad: Karisilla oja, Mäda jõgi ja Lüübnitsa soola. Üldplaneeringuga on kehtestatud võimalikud variandid rannaäärsete matkamarsruutide ja -radade, paadisadamate jne. rajamiseks. Rajatud on Lüübnitsa vaateplatvorm.

Kaitstavatest objektidest asub Mikitamäe valla territooriumil Plotino mänd, Lepiku mänd, Rõsna kadakas ning Merikotka kaitseala.

1.1.2. AJALOOLINE TAUST

Muistse Eesti iseseisvuse ajal (enne 1225. aastat) kuulus Setomaa Ugandi maakonda. Kui Eesti langes saksa ordurüütlite ja piiskoppide valdusse, viidi sõjalise jõuga läbi eestlaste ristimine. Arvatavasti toodi ristiusk ka Mikitamäele, kus asus surnuaed, mille tekkeajaks arvatakse 13.sajandit. Mikitamäe küla ümbrus oli veidi rohkem kui 700 aastat tagasi ja ka hiljem metsane, soine, teedeta. Põllundus ei olnud arenenud. Siinsed elanikud elasid peamiselt küttimisest ja kalapüügist Pihkva järvest. Kala ja karusnahka käidi müümas Pihkva järve mööda Pihkvas ja mujal. Seoses sellega, et ühendus muu maailmaga oli külal raskendatud, hakati küla keskele, kõrgemale liivasele alale matma surnuid. Kuna kirikut läheduses polnud, ehitati surnuaia keskele ka palvemaja (tsässon). Tsässon on külakogukonna traditsiooniline palvemaja, kus küla kõige vanem mees, pereisa või külavanem pidas pühadel, mõnikord pühapäevadel ning eriliste sündmuste puhul tunniteenistusi ehk "tsässe". Tavaliselt on tsässonad puust väikesed ehitised, mille sees on pühaseid, pühaserätte, küünlaid ja lilli. Tsässona katusel on väike rist. Tsässona ehitas ja seda hooldab külarahvas ühiselt. Tsässon asus küla keskel tee ääres ja oli avatud kõigile Mikitamäe tsässon on ehitatud aastal 1694, seega Setomaa vanim ja Eestimaa vanuselt teine säilinud puitehitis. 1230.aastal tungisid Pihkva väed Setomaale ja piir nihutati pihkvalaste poolt Mäda jõeni. Nii kisti Setomaa Eesti küljest lahti ja langes Pihkvamaa valdusse. Alles 2.veebruari 1920. aastal, kui lõppes Eesti Vabadussõda, mille tulemusena sõlmiti Eesti Vabariigi ja Venemaa vahel Tartu rahuleping, määrati kindlaks riigipiir Eestimaa ja Venemaa vahel. Alles nüüd liideti Setomaa taas Eestimaaga, mis oli 700 aastat olnud Venemaa alluvuses. Setomaa ametlikuks nimeks sai Petserimaa. Petserimaa jagati nelja vallarühma - Irboska, Petseri, Pankjavitsa ja Lobotka. Kuna selle jaotusega ei olnud rahul, siis juba 23.maist 1922 jaotati Lobotka vald siseministri määrusega kolmeks vallaks: Mikitamäe, Järvesuu ja Kulje valdadeks. Mikitamäe valla olemasolu aeg jäi lühikeseks. 16.mai 1923.aastal nimetati Mikitamäe vald Mäe vallaks. Mäe vald oli Petserimaa väikseim vald - 102,5 km². 1922.aasta rahvaloenduse andmeil oli Mäe vallas 3016 elanikku. Külasiid oli 32. 1945.aastal võttis Moskva taas Setomaa Eestimaa küljest, jättes Eestimaale ainult kolm valda, sealhulgas Mikitamäe valla. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi 4.mai 1945. aasta seaduse Küla Tööraha Saadikute Nõukogu loomise kohta Eesti NSV-s alusel moodustati Mäe vallast Mikitamäe ja Võõpsu külanõukogud. Vastavalt seadusele oli külanõukogus esimehe ja sekretäri ametikoht. 17.juuni 1954.a. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seaduse alusel ühendati Mikitamäe ja Kahkva külanõukogud Mikitamäe külanõukoguks keskusega Koksinas. Samal ajal liideti Võõpsu I ja

Võõpsu II külanõukogud Võõpsu külanõukoguks, keskusega Toomasmäel Kuura talus. Mikitamäe külanõukogus oli 1. jaanuari 1955. aasta seisuga 1452 inimest. 3.septembri 1960.a. Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi seaduse alusel kaotati Võõpsu külanõukogu ja ühendati Mikitamäe külanõukoguks. Seega 1. oktoobril 1960. a. taastus Mikitamäe külanõukogu endise Mäe valla piirides, mis moodustati 23.mail 1922. aastal. 26.martsil 1966. a. liideti Mikitamäe külanõukogu territooriumiga osa Alaküla külanõukogule kuuluvatest Kahkva ja Lepiku piirkonna küladest. Alates sellest ajast on Mikitamäe külanõukogu ja hilisem valla territoorium muutusteta. 25.veebruari 1977. a. kinnitas Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium rajoonide ettepanekud külade, alevite ja alevike nimetamise kohta. Nii jäi Mikitamäe külanõukogu 37 külast alles 18 küla. Need on: Mikitamäe, Laossina, Toomasmäe, Varesmäe, Võõpsu, Beresje, Lüübnitsa, Audjasaare, Karisilla, Selise, Igrise, Järvepää, Puugnitsa, Usinitsa, Rääsolaane, Niitsiku, Kahkva, Rõsna. 4.juunil 1992.a. andis Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidium Mikitamäe külanõukogule valla omavalitsusliku staatuse ja Mikitamäe vald astus omavalitsusliku haldusüksuse õigustesse, kuhu kuuluvad eelpoolnimetatud 18 küla.

1.2. VALLA ELANIKKOND

Mikitamäe vald on Põlva maakonna omavalitsuste seas pindalalt ja rahvaarvult üks väiksemaid valdu. Valla elanike arv moodustab 3,4 % maakonna rahvastikust ja pindala ca 4,8 % maakonna pindalast.. Mikitamäe valla asustustihedus on 9,7 in/km² kohta. Kehtiva Eesti vabariigi haldusjaotuse järgi asub valla territooriumil 18 küla, millistest elanike arvu poolest on suuremad Mikitamäe, Võõpsu, Toomasmäe, Lüübnitsa, Karisilla, Rõsna ja Selise. Nendes külades elab üle poole valla elanikkonnast. Rahvaarv vallas on pidevalt vähenenud seoses negatiivse iibega (suremus on suurem kui sündivus) ja väljarändega. Alates 1998. aastast on valla elanikkond vähenenud 387 inimese võrra. Kui seisuga 31.12.2006 oli Mikitamäe valda registreeritud 1129 inimest (naisi oli 544 ja mehi 585), elas valla territooriumil 01.01.2014. aasta seisuga 1015 elanikku (vt. tabel 2, Mikitamäe valla rahvaarvu muutus).

Tabel 2. Mikitamäe valla rahvaarvu muutus

aasta	Elanikke seisuga 31.12	mehi	naisi
1998	1402	674	728
2000	1330	641	689
2002	1266	617	649
2004	1161	590	571
2007	1090	566	524
(1.juuli) 2008	1112	579	533
2011	1056	576	480
2012	1056	576	480

2013	1048	573	475
2014	1015	554	461

Tabel 3. Mikitamäe valla elanike jaotus külade lõikes

Küla nimi	Elanike arv külades		
	1.07.2008	31.12.2011	
Audjasssaare	14	14	18
Beresje	49	49	43
Igrise	17	17	19
Järvepää	19	21	19
Kahkva	46	44	45
Karisilla	67	62	55
Laossina	29	29	27
Lüübnitsa	91	91	83
Mikitamäe	346	292	288
Niitsiku	27	22	17
Puugnitsa	17	13	12
Rõсна	63	59	55
Rääsolaane	27	17	15
Selise	64	64	60
Toomasmäe	76	76	73
Usinitsa	35	54	52
Varesmäe	27	33	24
Vööpsu	98	92	90
Kokku	1112	1056	1015

Sündide ja surmade vahetõrge on aastati erinev, kuid kokkuvõttes on surmade osakaal oluliselt suurem sündide arvust. Seisuga jaanuar 2014 on Mikitamäe valla täpsusega elanike arv 19.

1.3. MAJANDUS JA ETTEVÕTLUS

Ettevõtluse ja sellest tulenevalt ka kogu valla majanduslik olukord sõltub eelkõige territoriaalsetest tingimustest ja ajaloolisest pärandist. Geograafilisest asukohast lähtuvalt on Mikitamäe piirivalla staatuses. Lähimad tõmbekeskused on Tartu (82 km), Põlva (41 km), Võru 50 km ja Räpina 15 km. Ettevõtluskeskkonna paremaks planeerimiseks peab koostööd tegema naaberomavalitsustega, kus asuvad suuremad ettevõtted ning kus inimesed käivad nii tööl kui avalikke teenuseid tarbimas.

Põllumajanduse suureks probleemiks on turu puudumine traditsioonilistele põllumajandustoodetele, sest suured linnad ja töötlemiskeskused on kaugel ja Venemaale turustamine keeruline. Osaühinguid on 36. Kaks neist on likvideerimisel. Mittetulundusühinguid on 21, sihtasutusi 1 ja FIE-sid 45 (äriregistri andmetel). Suuremad ettevõtted on: Alex-Agro OÜ (põllumajandus), , Taxusbaccata OÜ (haljastus), Kalapuu OÜ (saematerjali tootmine) ja Katel OÜ (vee- ja kanalisatsiooniteenused). Tegevust on alustanud mitmed osaühingud ja mittetulundusühingud, loodud üks sihtasutus. Mikitamäe vallas on head eeldused turismi arendamiseks: järved, ilus looduskeskkond, Värskä ja Räpina lähedus, kultuurisündmused ja vaatamisväärsused.

1.4. SOTSIAALHOOLEKANNE JA TERVISHOID

Vallas on üksikisikuid ja perekondi, kellel on muutunud toimetulek raskeks. Sotsiaalsed probleemid on teravad, need tulenevad tööpuudusest ja võimetusest elusituatsioonidega kohaneda. Omavalitsuse tegevus on sotsiaalhoolduse valdkonnas suunatud selliste raskete sotsiaalsete probleemide ennetamisele ja nendele lahenduste leidmisele, millega inimesed iseseisvalt enam toime ei tule. Abivajajatele püütakse anda abi ja toetust võimalikult tema elukoha lähedal. Mikitamäe vallas kasutatavad sotsiaalhooldusvormid on: sotsiaalnõustamine, sotsiaaltoetused ja sotsiaalteenused. Avahooldustöötajaid on üks, koduhooldusteenust osutatakse 9 inimesele. Oluliselt suur protsent vallaelanike hulgas on pensionäridel ja eakatel. Enesega mitte toimetulevate kodanike jaoks on hooldekodu. Hooldekodus on 27 kohta hoolealustele. Olemas on viietoaline sotsiaalkorter ja transport sotsiaalabi osutamiseks. Mikitamäe olmehoone keldrikorrusel asub saun, mis pakub teenust kahel laupäeval kuus. Lisaks on tunnisauna tellimise võimalus. Mikitamäel töötab perearst ja pereõde. Osa valla elanikke on registreerunud ka teiste perearstide nimistutesse. Patsientide teenindamiseks on renoveeritud ruumid. Kohapeal on võimalus teha lihtsamaid analüüse.

1.5. HARIDUS

Mikitamäe vallas annab nii alus- kui põhihariduse Mikitamäe Kool. Alusharidus on lüli pidevhariduse süsteemis, vundament kogu edasisele haridusteele. Kooli lasteaias toimub laste päevahoid ja alushariduse võimaldamine ning laste kooliks ettevalmistamine. Töökorraldus on paindlik, laste ja lastevanemate huvisid arvestav. Kooli eesmärgiks on noortele kvaliteetse põhihariduse kindlustamine. Senisest rohkem pannakse rõhku omakultuuri õpetamisele - õpitakse seto tantse ja töötab omakultuuri ring. Kooli juures on lastel võimalus osaleda huvialaringides, tegutseb laulukoor, omakultuuriring, spordiring ning mudilaste tantsu- ja lauluringid. Vallas tegutseb vallamaja keldrikorruse renoveeritud ruumides noortekeskus.

Tabel 4. Aastatel 2014–2018 kooliminevad lapsed, kes on seisuga 01.06.2014 Mikitamäe valla elanike registris

Sünniaasta	Läheb kooli	Laste arv
2007	2014	6
2008	2015	9
2009	2016	7
2010	2017	6
2011	2018	10
2012	2019	8

Tabelist nähtub, et kooliminevate laste arv on aastate lõikes väga erinev. Siiski on alates 2008. aastast märgata laste arvu suurenemist, mis annab kindlustunnet kooli püsima jäämisele. Kaugemal elavate õpilaste jaoks töötab pikapäevarühm. Õpilaste toitlustamine toimub koolis kahes vahetuses, lisaks lõunatoidule saavad kehakinnitust ka pikapäevarühma lapsed. 2013/2014 õppeaastal on õpilaste arv koolis 36 ja laste arv lasteaias 19. Mikitamäe vallas puuduvad huvialakoolid. Huvilistel on võimalus käia Värska, Räpina või Põlva Muusikakoolis ning Põlva Spordikoolis ja Põlva Kunstikoolis. Õpilaste arvu suurenemine nimetatud koolides näitab, et huvi huvikoolides osalemise vastu noortes pidevalt suureneb. Need õpilased, kelle materiaalsed võimalused ei võimalda käia huvikoolides teadmisi omandamas, saavad osaleda Mikitamäe Kooli juures tegutsevates spordi (kergejõustik, suusatamine, orienteerumine, jalgpall, korvpall) ja muusikaga (lastekoor, mudilaste lauluring, omakultuuriring) seotud ringides. Ka on võimalus käia väljapoole valla territooriumi jäävates judo ja karateklubides. Vald toetab õpilaste osalemist väljapoole valda asuvates huvikoolides ja klubides. Alustatud on Seto Haridusmuuseumi rajamist Mikitamäe Kooli ruumidesse.

1.6. KULTUUR JA SPORT

Mikitamäe valla ülesandeks on eelkõige seto kultuuri säilitamine, kaitsmine ja populariseerimine ning selle arengut soodustavate tingimuste loomine. Mikitamäe vallas on üks kultuurimaja: Lüübnitsa Külakeskus. Hoone vanem osa on ehitatud aastal 1924 ning sellele on ehitatud juurdeehitus aastal 1956. 2009. aastal renoveeriti kultuurimaja täielikult. Erinevad huvialade harrastajad käivad koos Mikitamäe Vallamaja saalis. Tuntumad neist on leelokoor „Helmine“, MTÜ Rahvatantsuansambel „Hõbehall“ segarühm, MTÜ Poloda Piigad naisrühm, MTÜ Mikitamäe Naisteklubi Mixina, MTÜ Tegus Mikitamäe. Kohalikku kultuuri tutvustab MTÜ Ilumetsa Rongipeatuse Sõbrad. Spordihuviliste käsutuses on Mikitamäe Kooli staadion ja võimalus kasutada

Värska Gümnaasiumi võimlat. Käesoleval ajal on Mikitamäe vallas registreeritud 21 vabauhendust, millest 7 tegelevad kultuuri ja meelelahutusega. MTÜ-de tegutsemiskohana on märgitud Mikitamäe Selise, Karisilla, Lüübnitsa, Laossina ja Rõsna küla. Aktiivselt tegutseb vallas kõieveomeeskond. Mängitakse ka jalg-, võrk- ja rahvaste palli, osaletakse erinevatel maakonna- ja Peipsi mängudel. Raamatukogu ruumides töötab Avalik Internetipunkt (AIP) kahe arvutiga. Alustatud on Seto Haridusmuuseumi rajamist Mikitamäe Kooli ruumidesse.

1.7. TEHNILINE TARISTU

Mikitamäe valla suuremates küldes on välja kujunenud tiheasustusalad, millistest paljusid võib lugeda küla keskusteks. Külakeskustena on määratletud küla tiheasustus, kompaktselt hoonestatud alad, kus on ühised teed, tänavad ja tehnovõrgud või kus nende rajamine on õigustatud või, kus pakutakse ümbruskonna elanikele ka mõningaid teenuseid. Enamus suurematest küladest asuvad suurte magistraalteede või suuremate veekogude ääres.

1.7.1. TEED

Kuigi valda läbib Tartu-Räpina-Koidula riigimaantee ei ole vaatamata piiripunkti lähedusele liiklus eriti tihe. Nii Karisilla-Põlva kui Tartu-Räpina-Koidula riigimaanteedel jääb Maanteeameti andmete alusel liiklustihedus alla 1000 auto ööpäevas. Kokku on valla territooriumil maanteid 138,2 km, millest riigiteid on 62,6 km, kohalikke teid on 75,6 km sealhulgas erateid 17,6 km. Tänavaid ei ole teederegistrisse kantud. Mikitamäe vallas olevate kohalike teede remondi ja hoolduse korraldamiseks puudub kehtiv teehoiukava. Remonttöid tehakse vastavalt võimalustele. Suureks abiks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi eraldatud lisaraha valla teedele. 2008. aastal on alustatud erateede omanikega teede avaliku kasutuse lepingute sõlmimist. Seega on ette näha avalikult kasutatavate teede hulga suurenemist.

Tabel 5. Riigimaanteed

Tee nimi	Tee nr
Tartu-Räpina-Värska tugimaantee	45
Põlva-Karisilla tugimaantee	90
Karisilla-Petseri tugimaantee	63
Võõpsu-Audjassaare kõrvalmaantee	18195
Beresje tee	18219
Võõpsu-Käre kõrvalmaantee	18194
Tõganitsa – Suure-Veerksu kõrvalmaantee	18196
Karisilla-Usinita kõrvalmaantee	18214

Niitsiku-Kahkva kõrvalmaantee	18207
Mikitamäe-Kahkva kõrvalmaantee	18208
Rahumäe-Kahkva kõrvalmaantee	18206
Räpina-Kahkva kõrvalmaantee	18193
Karisilla-Rõсна kõrvalmaantee	18209

Tabel 6. Valla teed

Tee nimi	Tee pikkus km
Bussijaam–sigala – Ämariku– Laanetu	5,7
Liivoja – prügimägi – Liivago	3,0
Hainsoo – Soelaane – Jõeots	1,3
Liivoja – saekaater – Mikitamäe	1,5
Üksiku – saekaater	0,4
Koksina – Tegova	3,0
Laaneots – Pikksööt – Anipai	1,3
Varikmäe – Järvepää	3,3
Tohva – Koksina laut	3,2
Koksina rist – Laanetu	0,6
Koksina/ bussijaam – Jahu rist	1,3
Igrise rist – Mahtla – Mägipõld – Pedjak	2,5
Mikitamäe – Rääsolaane	2,2
Karisilla – Teppo	2,2
Mägiste – Luigas	1,1
Laossina	1,4
Lüütja – Toomasmäe	1,8
Varesmäe – Rainova	2,4
Toomasmäe – Varesmäe	2,2
Niitsiku – Sikamäe	0,7
Kängla – Paidu	1,2
Mägipõld – Puugnitsa	1,0
Beresje külatee	1,0
Lüübnitsa külatee	1,6
Audjassaare külatee	1,6
Võõpsu külatee	0,6
Mikitamäe külatee	0,7
Ubinamäe-Tatarmäe	0,7
Kontsi-Kivesti	0,6
Asuri laut-Kotelniki	1,0
Kooli staadioni tee	0,3
Kooli söökla tee	0,2

Tabelit täiendatakse operatiivselt vastavalt teede andmete muutumisele.

1.7.2. VESIVARUSTUS JA KANALISATSIOON

Mikitamäe valla territooriumil olevad ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni süsteemid rajati peamiselt aastatel 1960–1990, seega on nende vanus vahemikus 20–50aastat. Eesti Vabariigi taasiseseisvumise järgsel perioodil ei ole ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteeme laiendatud. Tehtud on vähesel määral olemasolevate võrkude, pumplate ja puhastite hädavajalikke remonttöid. Mikitamäe valla 18st külast on ühisveevärg Mikitamäe külas, kus ühisveevärgiga on ühendatud 6 mitmekorruselist elamut, hooldekodu, olmehoone, katlamaja, 2 kauplust. Siiani on ühisveevärgi ja kanalisatsiooniga ühendamata neli korrusmaja. Toomasmäe, Niitsiku ja Selise külas on üks puurkaev. Toomasmäe külas kasutatakse puurkaevu vett ainult loomakasvatuse tarbeks. Selise külas on ühendatud ühtsesse vee- ja kanalisatsioonisüsteemi 8 ühepereelamut. Puurkaevud asuvad ka Võõpsus ja Usinitsas, kuid need ei ole töökorras. Mikitamäe valla omandis oleva OÜ Katel hooldada on 1 puurkaev ja ca 4 km vee- ja kanalisatsioonitrasse. Mikitamäe Kooli puurkaevu hooldab kool oma jõududega. Kokku on Mikitamäe valla omandis 2 puurkaevu. Ühiskanalisatsioon on rajatud Mikitamäe külas, kus keskasula reovesi puhastatakse 2 biotiigis, mille kogupindala on 3450 m². Kanaliseeritud on ka Selise ja Koksina külas 8 eramu reovesi ja Niitsiku külas AS Astel puidutsehhi ning läheduses asuvate ühepereelamute reovesi. Olemasolevate biotiikide puhastusaste on madal, kuna biotiike pole pikka aega puhastatud ja need on ülemäära mudastunud. Ühisveevärgi ja tsentraalse kanalisatsioonisüsteemi väljaarendamiseks on Mikitamäe vallavolikogu poolt kinnitatud „Mikitamäe valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava aastateks 2012 – 2024“ (Mikitamäe valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava 2006 – 2018 muudatus). Arengukavaga on määratud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga kaetava ala ulatus ning antud suunised ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rajamiseks. Tuletõrje veevarustus on lahendatud tuletõrje veehoidlate ja looduslike veekogude baasil või nende kombineerimisel. Veevõtukohtad asuvad Mikitamäe, Usinitsa, Rõsna, Laossina ja Lüübnitsa külas. Kavandatud on veevõtukohta rajamine Beresjesse.

1.7.3. JÄÄTMEMAJANDUS

Mikitamäe vallas on vastavalt jäätmeseadusele korraldatud jäätmevedu. Koostatud on Mikitamäe valla jäätmekava aastateks 2012–2021. Mikitamäel on avatud jäätmejaam sorteeritud jäätmete jaoks. Jäätmejaamas on ka ohtlike jäätmete vastuvõtu konteiner. Ohtlike jäätmete ja suuremõõtmeliste jäätmete kogumiseks korraldatakse vallasiseselt ka kogumisringe, mille käigus kogutakse näiteks õli- ja värvijäätmeid, vanu ravimeid, patareisid ja akusid, pestitsiide, kodukeemiat, lumineestsentslampe ja elavhõbeda jäätmeid. Pakendijäätmete kogumispunktid asuvad Mikitamäe, Rõsna, Karisilla, Selise, Niitsiku, Laossina, Võõpsu, Beresje ja Lüübnitsa külas. Vallas

on kaks kasutatavat kalmistut: Laossinas ja Beresjes. Mõlema kalmistu juurde on paigaldatud kaasaegne jäätmekonteiner, kuhu kogutakse põhiliselt bioloogiliselt mittelagunevad jäätmed. Komposteeritavad jäätmed kompostitakse kohapeal.

1.7.4. ENERGEETIKA JA SOOJAMAJANDUS

Keskütet kasutab Mikitamäe külas 6 hoonet. Kõetavate hoonete kubatuur kokku on 20 438 m³, sh. Olmehoone 4 350 m³; hooldekodu 1 840 m³ ja 3 elamut kokku 56 korteriga, 14 248 m³. Hoonete kütmine ei toimu tsentraalselt vaid kasutatakse lokaalkatlamaju. Mikitamäe Kooli kõetakse maaküttega. Maaküttesüsteemi rajamine toimus 2008. aastal KIK toel. Elektrivarustust korraldab Elektrilevi OÜ. Elektrivõrguga on kaetud kogu valla territoorium, kuid kohati on probleeme elektrivarustuse halva kvaliteediga. Välisvalgustusega on osaliselt varustatud Mikitamäe, Vööpsu, Lüübniisa, Audjassaare ja Beresje külad. Valgustatud on ka teelõik Mikitamäe Koolini.

1.7.5. TELEFONIDE JA INTERNET

Enamus Mikitamäe valla territooriumist on kaetud telefonisidega ja suuremate operaatorite vahendusel toimib ka mobiilside.

1.8 MAAOMAND JA PLANEERINGUD

Haritav maa hõlmab kogu valla territooriumist 22% ja looduslik rohumaa 5,4%. Metsamaa moodustab valla territooriumist 29,8%. Viljakaimad põllumaad (boniteet 45 ja 42) jäävad valla lääneossa, põllumaade keskmine boniteet on 39,6.

Põlvamaa Mikitamäe valla maareformi tulemused 2012. aastaks. 31.12.2011. a. seisuga oli riigi maakatastris registreeritud 1709 katastriüksust pindalaga 7724,2 ha, mis moodustab 74,0% omavalitsuse maafondist (10441,2 ha). Sellest 2011. a. registreeriti 48 katastriüksust pindalaga 217,0 ha (so 2,8% registreeritud maast).

Registreeritud maa jaotub:

- tagastatav maa. 31.12.2011. a. seisuga oli maakatastris registreeritud tagastatavat maad pindalaga 5 518,8 ha, so 71,4% kogu maakatastris registreeritud maast. Sellest 2011. a. registreeriti 57,2 ha.
- ostueesõigusega erastatav maa. 31.12.2011. a. seisuga oli maakatastris registreeritud ostueesõigusega erastatavat maad 1 136,7 ha, so 14,7% kogu maakatastris registreeritud maast. Sellest 2011. a. registreeriti 109,0 ha.

- enampakkumisega erastatav maa. 31.12.2011. a. seisuga oli maakatastris registreeritud enampakkumisega erastatavat maad 54,0 ha, so 0,7% kogu maakatastris registreeritud maast.
- vaba põllumajandusmaa erastamine. 31.12.2011. a. seisuga oli vaba põllumajandusmaad erastatud 276,2 ha, so 3,6% kogu maakatastris registreeritud maast. Sellest 2011. a. registreeriti 1,7 ha.
- vaba metsamaa erastamine. 31.12.2011. a. seisuga oli vaba metsamaad erastatud 72,7 ha, so 0,9% kogu maakatastris registreeritud maast.
- munitsipaalmaa. 31.12.2011. a. seisuga oli maakatastris registreeritud munitsipaalmaad 27,5 ha, so 0,4% kogu maakatastris registreeritud maast. Sellest 2011. a. registreeriti 0,6 ha.
- riigimaa. 31.12.2011. a. seisuga oli maakatastris registreeritud riigi omandis olevat maad 638,3 ha, so 8,3% kogu maakatastris registreeritud maast. Sellest 2011. a. registreeriti 48,5 ha.

Tabel 7. Detailplaneeringute algatamised ja kehtestamised Mikitamäe vallas

Jrk	Algatatud	Nimetus	Kehtestatud
1	29.10.2003 nr 38	Kõivupuu Audjasaares (jagamine)	31.03.2004 nr 20
2	26.09.2003 nr 35	Kiisa Lüübnitsas (jagamine)	31.03.2004 nr 21
3	26.09.2003 nr 35	Pai Mikitamäel (liitmine)	30.06.2004 nr 42
4	26.09.2003 nr 35	Toomase Mikitamäel (liitmine)	
5	26.09.2003 nr 35	Sadama Rõsnas (puhkeala)	
6	29.10.2003 nr 42	Mikitamäe keskasula-Põhikooli vahelise maaala detailplaneering	
7	29.12.2003 nr 52	Järvekalda 2 (liitmiseks)	
8	29.12.2003 nr 52	Marozova (liitmiseks)	
9	29.12.2003 nr 52	Külasaare Rõsnas (elamumaaks)	30.12.2008
10	25.02.2004 nr 9	Ärni ja Uibo Usinitsas (vähitiigid)	23.11.2004 nr 54
11	31.03.2004 nr 18	Karisilla külaplats	27.08.2008 nr 30
12	31.03.2004 nr 19	Ülo Rõsnas (puhkeala)	
13	21.05.2004 nr 35	Eve Puhketalu Vööpsus (jagamine)	24.05.2006 nr 10
14	30.06.2004 nr 41	Botšarovo Beresjes (jagamine)	25.05.2005 nr 7
15	29.09.2004 nr 46	Nurme Mikitamäel (EMT mast)	15.02.2005 nr 3
16	27.10.2004 nr 50	Terepniki nina, Beresje plats (radar)	22.03.2006 nr 7
17	23.11.2004 nr 55	Toome Rõsnas (puhkeala)	
18	21.12.2004 nr 58	Laossina sadam	

19	31.08.2005 nr 17	Selise külaplats	
20	20.09.2005 nr 23	Salusaare Beresjes	
21	14.10.2005 nr 26	Beresje plats (radar)	22.03.2006 nr 7
22	14.10.2005 nr 27	Ärni ja Arundi (vähitiigid)	
23	27.12.2006 nr 35	Oja kinnistu Rõsna külas (elamumaaks)	29.03.2012 nr 1.1-2/18
24	28.02.2007 nr 9	Kännuämbliku Toomasmäe (jagamine)	
25	27.06.2007 nr 30	Kallase Rõsnas (jagamine)	
26	30.10.2007 nr 39	Toome Rõsnas (jagamine)	28.09.2009 nr 28
27	27.02.2008 nr 10	Ozerka Lüübnitsas (elamumaaks)	
28	29.04.2009 nr 15	Mursa Beresjes (elamumaaks)	21.05.2010 nr 22
29	29.01.2010 nr 4	Mäe Beresjes (elamumaaks)	29.03.2012 nr 1.1-2/17
30	21.05.2010 nr 24	Tamme Rõsnas (elamumaaks)	
31	26.11.2010 nr 26	Mäe tn 28, Teeveere Mikitamäe (ärimaaks)	
32	28.01.2011 nr 1.1-2/10	Janne Rõsnas (ärimaaks, transpordimaaks)	30.08.2012 nr 1.1-2/3
33	18.03.2011 nr 1.1-2/22	Uus tn 39 (elamumaaks, ärimaaks)	
34	29.03.2012 nr 1.1-2/16	Lukova tn 30a (elamumaa)	
35	30.05.2012 nr 1.1-2/25	Obre Mikitamäel (elamumaaks, transpordimaaks)	
36	21.03.2013 nr 1.1-2/5	Silla tn 37 (jagamine Elisa sidemastiks)	19.12.2013 nr 1.1-2/46
37	27.06.2013 nr 1.1-2/20	Rõsna külaplats	
38	27.09.2013 nr 1.1-2/28	Kooli tn 5 (uus hoone, laululava)	
39	27.09.2013 nr 1.1-2/29	Vaino Rõsnas (kruntideks)	
40	14.11.2013 nr 1.1-2/31	Vana tn 8 (elamu)	30.01.2014 nr 1.1-2/1
41	19.12.2013 nr 1.1-2/47	Mikitamäe mänguväljak	

1.9 TURVALISUS

Kord nädalas toimub konstaabli vastuvõtt vallamajas. Valda teenindavad Päästeameti Lõuna päästeskuse Põlva, Rápina ja Várska päästekomandod.

1.10. VALLA JUHTIMINE

Mikitamäe valla valitsemise aluseks on kohaliku omavalitsuse korralduse seadus. Mikitamäe Vallavolikogu koosneb 11 liikmest. Mikitamäe vallavalitsuses töötab täistööajaga 10 ametnikku. Mikitamäe vallavalitsus koordineerib valla majandamist (küte, vesi, kanalisatsioon, heakord, teede korrashoid), arendustegevust, sotsiaalabi osutamist, haridus- ja kultuurielu jm. Mikitamäe Vallavalitsusel on neli hallatavat asutust (Mikitamäe Kool, Mikitamäe Hooldekodu, Mikitamäe Raamatukogu ja Lüübnitsa Külakeskus). Vallale kuulub 100% osalus OÜ Katel, mis tegeleb Mikitamäe küla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniteenuse osutamisega. Mikitamäe vald osaleb järgmistes omavalitsusliitudes, organisatsioonides ja sihtasutustes:

- Põlvamaa Omavalitsuste Liit MTÜ;
- Setomaa Valdade Liit MTÜ;
- Setomaa Turism MTÜ;
- Piiriveere Liider MTÜ
- Peipsi Kalanduspiirkonna Arenduskogu MTÜ.

Mikitamäe valla eelarvemaht 2013. aastal on 1 067 000 eurot. 2013. a. suuremad rahastatud projektid olid vaatetorni rajamine Lüübnitsasse (EAS toetusel), Mikitamäe vallamaja saali akende vahetus ja uued kardinad - rulood (EASi toetusel). Renoveeriti vallateid 63 600 euro eest. Lisaks eeltoodutele rahastati hulgaliselt ka väiksemaid projekte ning tegemisi.

2. SWOT ANALÜÜS

<p>Tugevused:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omakultuuri areng; • pärimuskultuuri säilimine; • algatusvõimelised inimesed; • aktiivne külaliikumine; • asukoht; • looduskeskkond; • hea teenuste tase; • koostöö Setomaa Valdade Liiduga; • kooli ja lasteaia olemasolu; • toimivad huviringid; • hooldekodu; • avahooldusteenused; • kohapealne perearstiteenus; • piisava fondiga raamatukogu; • kauplusauto; • korraldatud jäätmevedu, olemas jäätmejaam; • turvaline elukeskkond; • kokkuhoidvad suguvõsad (vahmiilitunne); • bussühendus suuremate keskustega; • traditsioonilised üritused.	<p>Nõrkused</p> <ul style="list-style-type: none"> • vananev elanikkond; • töökohtade vähesus; • tahtmatus töötada; • teede kehv olukord; • lastearvu vähenemine; • noorte äravool; • vähe vaba aja veetmise võimalusi; • amortiseerunud vesivarustus ja kanalisatsioon; • ebapiisav tänavavalgustus suuremates külates; • asukoht: kaugel tõmbekeskustest; • tühjana seisvad tootmishooned; • vähene väikeettevõtlus; • puuduv suurettevõtlus; • nõrk või negatiivne PR; • puudub apteek; • inimeste passiivsus; • madalad palgad; • isiklik äratagemine; • vähene võõrkeelte oskus; • alkoholism.
<p>Võimalused:</p> <ul style="list-style-type: none"> • regionaalpoliitika: erinevad toetused; • EL fondide rahad; • väikesadamad ja laurikohad; • ettevõtluse areng sh. turism; • meelitada piirkonda uusi inimesi; • taristu parandamine; • Setomaa bränd; • asukoht: EL piir; • kaugtöökeskuse loomine; • koostöö areng igal tasandil;	<p>Ohud:</p> <ul style="list-style-type: none"> • regionaalpoliitika; • asukoht: idanaaber; • üldine linnastumine; • maksukoormuse suurenemine; • toetuste vähenemine; • kuritegevuse, narkomaania ja haiguste levik; • valdade sundliitmine; • elanikkonna jätkuv vähenemine; • väljaränne välismaale.

• tühjad hooned: talud; • järv.	

3. VISIOON JA MISSIOON

3.1. VISIOON AASTAL 2019

Mikitamäe vald on aastaks 2019 tuntud kui mainekas Setomaa vald, kus on konkurentsivõimeline elu-, majandus- ja puhkekeskkond.

1. Säilitatud on elujõuline omakultuur:

- omakultuuri kommete ja traditsioonide taaskasutusele võtmine ja järjepidevuse kindlustamine;
- Mikitamäe vallas tegutsevad mitmed seto omakultuuriringid;
- koolis on tagatud omakultuuriõpe;
- kohalikud omakultuuri viljelejad on kaasatud kommete ja traditsioonide tutvustamisse Mikitamäe valla külastajatele.

2. Hariduse ja haritusega on saavutatud täistööhõive:

- välja on kujunenud tööstus ja turismipiirkonnad;
- puhkemajandus ja turismiettevõtluse soodustamine eesmärgiga koolitada vastavaid spetsialiste ja suunata tööhõive poliitikat;
- majandusõpe koolis.

3. Atraktiivne puhke- ja turismipiirkond:

- Lüübnitsa külakeskuses ja kuur-muuseumis kohaliku toidu pakkuja ja kalastustraditsioonide tutvustaja;
- Rõсна-Lüübnitsa matkarada, erinevad terviserajad;
- veetransport huvireisidena;
- sildumis- ja lautrikohtad Võõpsus, Lüübnitsas, Beresjes, Laossinas, Rõснаs;
- turismipaketid piirkonna külastajatele;
- trükised huviväärsuste tutvustamiseks.

4. Turvaline ja meeldiv elukeskkond:

- toimiv noortekeskus;
- iga valla elanik on vallale oluline ja kõikidele on võrdsed võimalused;
- kättesaadav kvaliteetne arstiabi, sotsiaal- ja avalikud teenused;
- kõikidele lastele lasteaiakohad, hea ja mitmekülgne alus- ja põhiharidus;
- heakorratööde jätkamine ja puhta ning meeldiva väliskeskkonna säilitamine;

- piisavalt erinevaid vaba aja veetmise võimalusi valla elanikkonnale.

3.2. MISSIOON

Mikitamäe vallavolikogu ja vallavalitsuse ülesanne ning eesmärk on luua Mikitamäe vallast hea mainega elamisväärne elukeskkond säilitades seto kultuuri omapära.

4. STRATEEGILISED EESMÄRGID JA TEGEVUSED AASTANI 2019

4.1. VALLA HALDAMINE

4.1.1. ELANIKKOND

Rahvastiku areng sõltub suurel määral riigi rahvastiku- ja regionaalpoliitikast. Vald omalt poolt saab rahvaarvu püsimisele kaasa aidata vaid kaudsete vahenditega. Rahvastik võib suureneeda sisserände tulemusena. Mikitamäe valla eeliseks on eelkõige meeldiv ja puhas looduskeskkond.

Arengueeldused:

- Mikitamäe valla maine on paranenud.

Võtmeprobleemid:

- elanikkonna vähenemine (noorte, aktiivsete ja haritud inimeste lahkumine);
- elanikkonna vananemine;
- ülalpeetavate osakaalu suurenemine;
- sündivuse vähenemine.

EESMÄRK: Mikitamäe on turvaline ja meeldiva elukeskkonnaga piirkond. Vajalikud tegevused:

- ettevõtluse soodustamine uute töökohtade tekkeks ning seeläbi soodustada noorte jäämist piirkonda;
- osaleda „Maale elama“ messidel ja kampaaniates;
- tõsta vallas taristute kvaliteeti;
- tagada vallaelanikele kättesaadav kvaliteetne arstiabi; sotsiaal- ja avalikud teenused;
- tagada kooli säilimine;
- jätkata heakorratöid ja puhta ning meeldiva väliskeskkonna säilitamist;
- luua ja säilitada piisavalt sportimis- ja vaba aja veetmise võimalusi valla haldusterritooriumil.

4.2. ETTEVÕTLUS JA TURISM

4.2.1. ETTEVÕTLUS

Arengueeldused:

- geograafiline asukoht: Venemaa lähedus, EL idapiir;
- loodusressursid – vaheldusrikas loodusmaastik, mets, jõed ja järved;

- omakultuur ja keel;
- jalgrattaturistide ja matkajate hea ligipääs Mikitamäe vallale reisirongiga (Ilumetsa raudteepeatuse lähedus vallapiirile).

Võtmeprobleemid:

- kohaliku turu väiksus ja madal ostujõud;
- kaugus ja eraldatus suurtest keskustest;
- kvalifitseeritud tööjõu vähesus;
- noorte lahkumine vallast;
- ümber- ja täiendõppesüsteemi puudumine;
- vähene ettevõtlus- ja algatusvõime;
- õpitud abitus.

EESMÄRGID: ettevõtjasõbraliku keskkonna loomine, uute töökohtade loomise soodustamine.

Vajalikud tegevused:

- ettevõtjatele info jagamine erinevatest rahastamisvõimalustest ning osalemine ettevõtjatega erinevates koostööprojektides;
- toetada kaugtöökeskuse rajamist;
- toetada pesumaja rajamist;
- toetada turuplatsi väljaarendamist Karisllal;
- reklaamida ja tutvustada piirkonda ja investeerimisvõimalusi (koduleht, partnerid jm);
- arendada tehnilist taristut (teed, side, transport, vesivarustus ja kanalisatsioon);
- lõpetada maareform ja lahendada maaküsimused võimalikult kiiresti;
- arendada sotsiaalset taristut (haridus, kultuur, elukeskkond);
- leida koostööpartnereid naaberpiirkondadest.

4.2.2. TURISM

Arengueeldused:

- vaheldusrikas ja puutumatu loodusmaastik;
- Mikitamäe on Setomaa osa, kus on säilinud omapärane seto kultuur ja sadu aastaid säilinud kombestik;
- Beresje, Lüübnitsa ja Audjassaare moodustavad omanäolise piikonna, kus eksisteerivad koos kolm erinevat kultuuri, Beresje on ainuke Setomaa küla, kus elavad vanausulised;
- mitmete oluliste turismiobjektide olemasolu vallas: tsässonad (sh. Setomaa vanim tsässon),

kalmistud, vaatetorn.

- viitade ja teabetahvlite olemasolu;
- head eeldused ja võimalus veeturismi arendamiseks;
- Venemaa naabrus;
- valda läbib turismimarsruut Külävüü.

Võtmeprobleemid:

- vähe majutusvõimalusi piirkonnas, sh taluturismi vähesus, eriti suvehooajal;
- vähe võimalusi õhtuseks vaba aja veetmiseks piirkonnas;
- matkaradade puudumine;
- toitlustuskohtade puudumine;
- aktiivse puhkuse võimaluste puudumine;
- valla ja piirkonna meenete vähesus;
- puudub valda tutvustav trükis;
- puuduvad korralikud sildumis- ja lautrikohad;
- infotahvlite vähesus.

EESMÄRK: turismisektori arendamine. Tegevused:

- suurendada Mikitamäe kui reisisihi tuntust (Toetada Mikitamäe piirkonna turustamist valla kodulehel, erinevatel messidel, konverentsidel, infopäevadel ja väliskülastustel, mainekujundus);
- toetada mitmekülgete, atraktiivsete turismitoodete väljatöötamist;
- toetada viitade, kaartide paigaldamist, puhkekohtade rajamist (Külävüü);
- toetada kohaliku käsitöö ja toidu alaste koolituste korraldamist;
- toetada matka- ning terviseradade rajamist;
- suurendada aktiivse puhkuse võimalusi vallas;
- rajada sildumis- ja lautrikohad Võõpsusse, Beresjesse, Lüübnitsa, Laossinasse, Rõsnasse;
- suurendada avalikkusele suunatud PR tööd tuntuse suurendamiseks;
- anda välja trükised jalgsimatkaajatele ja jalgrattaturistidele tutvustamiseks huviväärsusi, matkaradu, majutusvõimalusi, kohaletulekuvõimalusi reisirongiga;
- teha koostööd naabervaldadega ühiste turismipakettide loomiseks.

4.3. SOTSIAALSFÄÄR

4.3.1. SOTSIAALHOOLEKANNE

Arengueeldused:

- olemas hooldekodu Mikitamäel;
- olemas sotsiaalkorter Mikitamäel;
- olemas sotsiaalnõunik ja avahooldaja;
- olemas transport sotsiaalabi osutamiseks;
- välja on töötatud „Kohalikust eelarvest sotsiaaltoetuste taotlemise, määramise ja maksmise ning sotsiaalteenuste osutamise kord“ (kinnitatud Mikitamäe Vallavolikogu 28. aprill 2011 nr 1.1-3/18).

Hoolekande sihtgruppideks on:

- lapsed ja lastega pered;
- noored;
- töötu(te)ga pered;
- eakad inimesed;
- erivajadustega inimesed;
- sõltuvusprobleemidega inimesed.

Võtmeprobleemid:

- eakate inimeste sh puuetega inimeste suur osakaal, mis on umbes 1/3 valla elanikkonnast;
- alkoholismi levik piirkonnas;
- sotsiaalsete toimetulekuraskustega perede olemasolu;
- hooldekodu voodikohtade vähesus;
- hooldekodu sisustus ja inventar on vana;
- liikumisraskustega inimeste juurdepääs ametiasutustesse sh vallavalitsusse.

EESMÄRK: toetuste ja teenuste sihipärane korraldamine arvestades kõikide sihtgruppide vajadusi.

Vajalikud tegevused:

- ehitada liikumispuudega inimestele enamkasutatavasse ametiasutustesse liikumist kergendavad toed ja kaldteed;
- tagada jätkuvalt vajalikud teenused;
- laiendada hooldekodu (juurdeehitus);
- vahetada välja hooldekodu sisustus ja inventar;
- korraldada erinevaid koolituspäevi kõigile sotsiaalsetele riskigruppidele, et tõsta nende

sotsiaalsed teadlikkust ja vähendada toimetulekuraskusi;

- kaasata pikaajaliselt tööturul eemal olnuid valla ja valla allasutuste heakorra- ja abitöödel.

4.3.2. TERVISHOID

Arengueeldused:

- perearsti teenuse ning ruumide olemasolu;
- Värskas Sanatooriumi lähedus ja seal pakutavad taastus- ja kuurorrviteenused sh rehabilitatsiooniteenused;
- Põlva, Võru ja Räpina haiglate suhteline lähedus;
- Värskas Veekeskuse lähedus.
- toimiv tervishoiualaste infovoldikute jagamise süsteem (vaata ja võta!).

Võtmeprobleemid:

- alkoholismi levik;
- madal elatustase;
- eriarstiabi kättesaadavus on halb;
- kaugus keskusest;
- tervise väärtustamine mõnedes ringkondades alles tekkimas.

EESMÄRK: tervishoiuteenuse kättesaadavuse tagamine ja tervislike eluviiside propageerimine.

Vajalikud tegevused:

- tervise edendamine läbi avalike loengute ja infopäevade;
- osaleda erinevates tervishoiualastes projektides ning teha tervise edendamise valdkonnas koostööd kooli ja erinevate vallas tegutsevate kodanikeühendustega.

4.3.3. NOORSOOTÖÖ

Arengueeldused:

- vallas olemas üks kool: alus- ning põhiharidust andev Mikitamäe Kool;
- Mikitamäe vallamaja keldrikorrus on renoveeritud noortekeskuseks ja seltsiruumideks;

Võtmeprobleemid:

- noortekeskuse ruumides erinevate tegelusvahendite vähesus;
- alkoholismi, suitsetamise levik piirkonnas;

- noorte töötus;
- noorte poolt avaliku korra rikkumised: alkoholi tarbimine, autodega kihutamine, väljas viibimine pärast lubatud kellaaega jmt;
- sotsiaalsete toimetulekuraskustega perede olemasolu.

EESMÄRK: noorsootöö tagamine. Vajalikud tegevused:

- sisustada noortele mõeldud keskuse ruumid lähtuvalt noorte huvidest ja vajadustest;
- vähendada ning ära hoida sõltuvusainete tarbimist noorte seas;
- tagada pidev noorsootöö;
- toetada noorsooühenduste tegevusi Mikitamäe vallas;
- kaasata noori neid puudutavate otsuste tegemisse andes neile seeläbi ühiskondliku tegevuse kogemust (noorte volikogu);
- osaleda erinevates noorsootööga seotud programmides ja projektides;
- leida uusi võimalusi õpilaste tunniväliseks tegevuseks, mis toetab õpilaste õppe- ja huvitegevust;
- kaasata noortega tegelemisse sobivaid ja huvitatuid vabatahtlikke;
- teha koostööd erinevate noortegruppidega ja –ühendustega erinevates piirkondades.

4.4. HARIDUS

4.4.1. ALUS- JA PÕHIHARIDUS

Arengueeldused:

- koolis enamus aine- ja klassiõpetajaid ning abipersonal olemas;
- sihipärane hoolekogu töö;
- pidevalt arenev töökeskkond;
- hooldatud maaala 5,03 ha sh staadion 1,92 ha;
- arvutiklass, õppeklassid õppekava täitmiseks vajalike õppe- ja tehniliste vahenditega, söökla, olmeruumid;
- tunniväliline tegevus, mis toetab õpilaste õppe- ja huvitegevust (ringid, õppekäigud);
- osalemine erinevatel haridus- ja kultuuriüritustel (aineolümpiaadid, konkursid, võistlused, kodu-uurimuslik tegevus);
- olemas lasteaiakohad 20 lapsele;
- lapsehoiuteenus;
- piirkonna kultuuri ja keele eripära arvestamine õppekavas;
- eelkutseõpetuse arendamiseks on õppekavas teooria seostatud praktilise tegevusega

(majandusõpetus, õpilasfirma, arvutiõpetus).

Võtmeprobleemid:

- laste vähesus ning selle seotus riigi sihtotstarbelise pedagoogiliste eraldistega;
- potentsiaalne õpilane õpib väljaspool Mikitamäe Kooli;
- õppevahendite vähesus;
- võimla puudumine;
- lasteaiaosa juures olev mänguväljak vajab laiendamist;
- õpilaste vähesus;
- vajadus on pidevaks logopeedi olemasoluks;
- koolihoone (fassaad, klassiruumid) ja staadioni renoveerimisvajadus;
- hariduse kvaliteedi tõstmine;
- ainespetsialistide puudus (väike koormus);
- õppekavad nõuavad pidevalt uusi õppematerjale ja vahendeid;
- Kooli mööbel on vana.

EESMÄRGID: säilitada Mikitamäe Kool ning pakkuda kõigile kättesaadavat ja konkurentsivõimelist alus- ja põhiharidust. Vajalikud tegevused:

- leida eesmärkide täimiseks vajalikke lisaressursse;
- leida koolihoonele kasutus ka õppetöö välisel ajal (majutus, laagrid vm) ning soetada vastavad vahendid;
- leida lasteaiaosa mänguväljaku laiendamiseks, piirdeaia rajamiseks ning kooli huvi- ja õppetegevuseks lisavahendeid;
- toetada logopeedi tegevust;
- klassi loomine erivajadustega lastele;
- jätkata olemasolevate õpetajate suunamist ümberõppeks ja täiendõppeks arvestades kooli vajadusi;
- õppematerjalide täiendamisel analüüsida olemasolevat (õppekirjandus, tehnilised vahendid);
- õppetegevuses jätkata erivajadustega õpilastele tugiõpet (logopeed, parandusõpe, pikapäevarühm);
- toetada kutsenõustamist;
- renoveerida koolihoone ja staadion.

4.4.2. HUVI- JA VABAHARIDUS

Arengueeldused:

- vallas tegutsevad huvialaringid ja taidluskollektiivid;
- ruumid huvi- ja vabahariduse pakkumiseks on olemas.

Võtmeprobleemid:

- vallas on kaardistamata elanikkonna huvid vabahariduse omandamiseks;
- Mikitamäe vallas vabahariduse pakkumine puudub, lähimad väljakujunenud vabahariduse pakkumise kohad on Räpinas, Põlvas, Võrus;
- koostöö vähesus vabahariduse pakkujatega ja naaberomavalitsustega sellel tasandil;
- elanikkonna vähene teadlikkus vabahariduse omandamise võimalustest;
- eestvedajate puudus.

EESMÄRK: inimressursi arendamine ja tööjõupotentsiaali suurendamine ning parem ärakasutamine ja paremate vaba aja veetmise võimaluste loomine. Vajalikud tegevused:

- huvialategevuse (õpitoad, ringid, laagrid) mitmekesistamine ja spetsialistide leidmine;
- jätkata valla kultuuriürituste toetamist valla kultuuri- ja spordiürituste finantseerimise kaudu;
- kaardistada valla elanikkonna huvid vabahariduse omandamiseks;
- toetada erinevate sihtgruppide täiendkoolituste korraldamist;
- valla kodulehel kajastada huviringide info;
- jätkata MTÜ-de, seltsingute projektide kaasfinantseerimist valla eelarvest;
- valla kodulehel tutvustada erinevaid koolitusvõimalusi.

4.5. KULTUUR JA SPORT

Mikitamäe vald on üks osa Setomaast ning siin on väga suur tähtsus omakultuuril, identiteedi säilitamisel ja levitamisel. Omakultuur on vaja hoida elujõulisena läbi oma traditsioonide ja kommete jätkamise. Valla arengu seisukohalt on setode, vanausuliste ja rannavenelaste kultuur ja traditsioonid olulised turistide toomiseks piirkonda.

4.5.1. KULTUURIMAJA, RAAMATUKOGU

Arengueeldused:

- olemas on külakeskuse saal Lüübnitsas ja vallamaja saal Mikitamäel;
- olemas kultuuriringide ja taidluskollektiivide juhendajad;

- kohalikel elanikel on huvi isetegevuse ja kultuuri vastu;
- olemas omakultuuri säilitavad, arendavad ja tutvustavad kollektiivid: leelokoor Helmine, rahvatantsuansambel Hõbehall, naisrühm Poloda Piigad, kooli omakultuuriring;
- kultuurielu edendamisel ja kultuuriürituste korraldamisel on välja kujunenud koostöö;
- välja kujunenud oma valla suurüritus – Lüübnitsa sibula- ja kalalaat;
- olemas hea fondi ja külastatavusega raamatukogu Mikitamäel;
- raamatukogus olemas avalik internetipunkt 2 arvutiga;
- Mikitamäe raamatukogus on elektroonne laenutussüsteem.

Võtmeprobleemid:

- puudub piisav omakultuuri edasikandjate järelkasv, eriti vanuses 20-40 aastased;
- vallakeskuses Mikitamäel puudub väliürituste korraldamise koht ja laululava.

EESMÄRK: pakkuda elanikkonnale kvaliteetset ja mitmekesist kultuuriteenust ning kujundada raamatukogu kõigile kättesaadavaks infokeskuseks. Vajalikud tegevused:

- leida võimalusi Lüübnitsa külakeskuse laialdasemaks kasutamiseks;
- jätkata Setomaa valdade ühise suurürituse Seto Kuningriik korraldamist iga 4 aasta järel;
- jätkata traditsiooniliste kultuuriürituste korraldamist ja uute algatamist;
- jätkata valla kultuuri- ja spordiürituste kalendri koostamist ja avalikustamist;
- jätkata taidluskollektiivide ja huviringide tööd;
- toetada pidevalt Mikitamäe vallas omakultuuriga tegelevate ansambelite ja kooride tegevust valla eelarvest;
- luua välisürituste kohad küladesse;
- uuendada Mikitamäe raamatukogus AIP-i riist- ja tarkvara;
- renoveerida Mikitamäe raamatukogu ruumid ja tekitada raamatukogusse infolett.

4.5.2. TSÄSSONAD, MUUSEUMID

Arengueeldused:

- elujõuline seto kultuur ja seto keel;
- elanikkonna järjepidevus seto kultuuri- ja usukommete ning -tavade järgimisel
- alustatud Seto Haridusmuuseumi loomist;
- olemas õigeusu tsässonad Võõpsus, Laossinas, Rääsolaanes, Usinitsas, Rõsnas, ja kaks tsässonat Mikitamäel;
- seto omakultuuriringi tegevus koolis;

- kuur-muuseum Lüübnitsas.

Võtmeprobleemid:

- haridusmuuseumi loomine ja püsiekspositsiooni välja panek;
- tsässonate korrastamine ja renoveerimine;
- kalmistuaedade ja -väravate renoveerimine.

EESMÄRK: säilitada elujõuline seto kultuur. Vajalikud tegevused:

- haridusmuuseumi loomine;
- leida vahendid muuseumi käivitamiseks;
- pidevalt hooldada Laossina ja Beresje kalmistuid;
- rajada tsässonad Selise ja Lüübnitsa külla;
- korrastada ja renoveerida tsässonad;
- toetada Bersje külla kloostri rajamist;
- luua võimalusi tsässonate ja kogutavate museaalide tutvustamiseks, korraldada huvilistele sellekohaseid koolitusseminare.

4.5.3. SPORT

Arengueeldused:

- vallas on spordiga tegelemine pikkade traditsioonidega;
- aastaid on vallas tegutsenud jalgpalliklubi ja köieveomeeskond;
- vald toetab kohalikke spordi- ja kultuuriüritusi eelarvest;
- vald toetab koolinoorte spordiga tegemist;
- Väraska Gümnaasiumi võimla, veekeskuse ja mitmete matkaradade lähedus;
- vallas on ette nähtud vahendid osa võtta ja võistelda Põlva maakonna meistrivõistlustel ja Peipsi suve- ja talimängudel ning köieveomeeskonna osalemiseks erinevatel võistlustel;
- traditsiooniks on saanud valla külade mängud (suvised ja talvised);
- vallamaja keldrikorruse renoveeritud ruumides on võimalik treenida sõudeergomeetritel.

Võtmeprobleemid:

- puudub oma võimla;
- puuduvad kergteed ja matkarajad;
- vallasiseste võistluste vähesus;
- kooli staadion halvas seisus;

- spordivarustuse vähesus;

EESMÄRK: edendada ning igakülselt toetada spordiga tegelemist. Vajalikud tegevused:

- toetada ja propageerida tervislikke eluviise;
- vallasiseste spordivõistluste jätkamine ja uute algatamine;
- jätkata spordiürituste rahastamist valla eelarvest;
- toetada noorte tegelemist spordiga;
- rajada mitmeotstarbeline mänguväljak Mikitamäele;
- toetada valla sportlaste osalemist erinevatel võistlustel;
- renoveerida kooli staadion ning soetada pidevalt uut spordivarustust;
- rajada võrkpalliplatse ja mänguväljakuid (perepargid);
- rajada erinevaid tervisespordiradasid (sh veerada, teemarajad) ja kogupere tegevusväljak.

4.6. KOMMUNIKATSIOONID, ELAMU- JA KOMMUNAALMAJANDUS

4.6.1. TELEFONISIDE JA INTERNET

Arengueeldused:

- vallas hea kvaliteediga telefoniside olemasolu;
- mobiilivõrkude operaatoritest on esindatud Elisa, Tele 2 ja EMT;
- vallakeskus kaetud interneti püsiühendusega;
- avalik internetipunkt (AIP) Mikitamäe raamatukogus.

Võtmeprobleemid:

- interneti püsiühenduse kõrge hind;
- metsataludes on interneti püsiühenduse loomise investeering suur.

EESMÄRK: tagada interneti kättesaadavus kogu valla elanikkonnale. Vajalikud tegevused:

- uuendada olemasolevaid AIP arvuteid ja tarkvara.

4.6.2. ELEKTRIVÕRK

Arengueeldused:

- elektriliinide ja vabade võimsuste olemasolu.

Võtmeprobleemid:

- enamus valla elektrivõrgust on õhuliinidel ja läbivad metsamassiive;
- madalpinge elektriliinide lõpus olevates majapidamistes jääb voolupinge nõrgaks ning esinevad voolukõikumised;
- elektri hinnatõus tarbijatele.

EESMÄRK: säästlik ja optimaalne energia tarbimine ning taastuvenergia osakaalu suurendamine valla energiakasutuses. Vajalikud tegevused:

- koostada valla energiabilanss;
- toetada päikeseenergiapargi rajamist.

4.6.3. TEED, ÜHISTRANSPOORT JA TÄNAVALGUSTUS

Arengueeldused:

- valla teed hoitakse aastaringselt läbitavana;
- Mikitamäe, Võõpsu, Lüübnitsa külade peamised tänavad on tänavavalgustusega kaetud ning plaanis on rajada tänavavalgustus ka teistesse küladesse;
- olemas vallateede register;
- MKM saadav lisaraha teede remondiks ja korrashoidmiseks (nn. Setomaa teederaha);
- kehtestatud on vallateede seisundi nõuded ning koostatud remonditavate teede nimekiri;
- püütakse valla territooriumil säilitada ühistransporti vähemalt senises mahus.

Võtmeprobleemid:

- teede korrashoiuks ja remondiks napib vallal vahendeid;
- kõik tihedamalt asustatud piirkonnad ei ole tänavavalgustusega kaetud;
- suurem osa valla teedest pole tolmuvabad;
- osa valla teedest on nõrga kandevõimega pinnasteed ja vajavad pidevat hooldust. Teedele kruusakatte ehitus on kulukas;
- ühistranspordi kasutus väheneb, eriti noorte ja tööealiste seas;
- puuduvad turismipaketid ühistranspordiga saabuvatele külastajatele (sh jalgrattaturistid).

EESMÄRK: parandada pidevalt valla teid ja tänavavalgustust ning hoida teed läbitavatena aastaringselt ning suurendada ühistranspordi kasutajaskonda. Vajalikud tegevused:

- hoida valla teed pidevalt korras ja läbitavatena;
- hooldada pidevalt valla teepervesid ja kraave, puhastada võsast;
- suurendada teede korrashoiu finantseerimist läbi projektide ning kaasata teedehooldusesse

kohalikke ettevõtjaid;

- võimalikult kiiresti muuta pinnasteed kruusakattega teedeks;
- taotleda tiheda liiklusega kruusakattega teede tolmuwabaks muutmist (Rõsna tee, Mikitamäe-Kahkva tee, Niitsiku-Kahkva tee);
- renoveerida tänavalgustus Mikitamäe küla Mäe tänaval ja korrusmajade ümbruses;
- rajada tänavavalgustus kompaktse asustusega piirkondadesse ;
- kasutada tänavavalgustuses energiasäästlikke lahendusi;
- tutvustada rohkem häid ühistranspordivõimalusi nii kohalike kui ka külaliste seas (reisirongipeatuse lähedus vallapiirile ja soodne asukoht Mikitamäe valla suhtes, kaugliinide peatumine Mikitamäel);
- vähendada seeläbi autode ülemäärast kasutamist ning suurendada ühistranspordi kasutajaskonda.

4.6.4. ELAMUD

Arengueeldused:

- kaks toimivat korteriühistut;
- vallal on kehtestatud üldplaneering;
- vallale on olemas renoveeritud külaliskorter.

Võtmeprobleemid:

- elamispinna puudus;
- elamute suur energiakulu;
- kõigis korruselamutes pole loodud ühistut, mistõttu on majade hooldamine ja remontimine probleemiks.

EESMÄRK: luua kõikidesse korrusmajadesse toimivad ühistud ning luua valda juurde elamispinda.

Vajalikud tegevused:

- soodustada korteriühistute loomist;
- toetada kortermajade ja eramute energiasäästlikumaks muutmist;
- vallale kuuluv külaliskorter sisustada hädavajaliku inventariga.

4.6.5. VEEVARUSTUS, KANALISATSIOON JA PUHASTUSSEADMED

Arengueeldused:

- vee- ja kanalisatsioonitrasse haldab OÜ Katel;

- olemas 2013. aastal koostatud, kooskõlastatud ja kinnitatud Mikitamäe valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava;
- renoveeritud Mikitamäe keskasula kanalisatsioonitrassid, biotiigid ja paigaldatud uus reoveepuhasti.

Võtmeprobleemid:

- Mikitamäe külas on kanalisatsioonitrassid osaliselt (kooli piirkond) amortiseerunud ning halvas olukorras;
- paljudes suuremates külates puudub ühisveevärk ja -kanalisatsioon.

EESMÄRK: renoveerida ja laiendada vee- ja kanalisatsiooni taristud ning tagada kvaliteetne ja keskkonnasõbralik reoveekäitlus. Vajalikud tegevused:

- osaleda hajaasustuse programmis ja toetada majapidamiste vee- ja kanalisatsioonisüsteemide renoveerimist ja rajamist;
- rekonstrueerida Selise küla ühepereelamute veetrassid.

4.6.6. SOOJAVARUSTUS

Arengueeldused:

- vallakeskuse kolme kortermaja köetakse kahe lokaalkatlamajaga;
- Mikitamäe vallamajas ja hooldekodus on omaette lokaalkatlamajad;
- Mikitamäe Koolis on 2008. aastal valminud maaküttesüsteem;
- renoveeritud Lüübnitsa külakeskuses on õhk- ja ahiküte;
- olemas maa- ja metsamassiivid taastuenergia tagavaraga.

EESMÄRK: jätkata vallas toimivat soojamajandust ning suurendada taastuenergia osakaalu valla soojamajanduses.

4.6.7. JÄÄTMEMAJANDUS

Arengueeldused:

- vallas on korraldatud jäätmevedu;
- Mikitamäe külas olemas valla jäätmejaam, kuhu valla elanikud saavad pidevalt ära anda ohtlikke ning sorteeritud (plastmass, klaastaara, paber)jätmeid;
- vallas pole suuri tööstusettevõtteid, seega saasteoht on väike;

- kalmistute prügi kogumiseks on paigaldatud konteinerid.

Võtmeprobleemid:

- jäätmemajanduse korraldamine on kulukas;
- jäätmejaam vajab laiendamist.

EESMÄRK: säilitada puhas looduskeskkond läbi jäätmemajanduse reguleerimise. Vajalikud tegevused:

- tagada jäätmejaama toimimine ja hooldamine;
- laiendada jäätmejaam;
- jäätmevaldajate registri täiendamine;
- karmistada kontrolli jäätmete ebaseadusliku ladustamise osas;
- toetada jäätmealast teavitustööd ja tõsta elanike keskkonnateadlikkust;
- toetada heakorrapäevade korraldamist.

4.7. MAAOMAND JA PLANEERINGUD

Arengueeldus:

- kehtestatud on Mikitamäe valla üldplaneering.

Võtmeprobleemid:

- maareform on tervikuna lõpule viimata.

Vajalikud tegevused:

- selgitada välja vallale vajalikud vabad maad ja need munitsipaliseerida;
- viia maareform tervikuna lõpule;
- leida võimalused vallas olemasolevate ja uute paadisildade ja/või randumiskohtade väljaarendamiseks;
- munitsipaliseerida valla teed.

4.8 TURVALISUS JA HEAKORD

Arengueeldused:

- olemas valda teenindav konstaabel ja abipolitseinikud;
- viiakse läbi kaunima kodu konkursse;
- vald taotleb erinevaid kinnistuid munitsipaalomandisse ning on seadnud eesmärgiks nende

korrashoiu ja haljastuse tagamise.

Võtmeprobleemid:

- heakord vallas nõuab pidevalt kasvavaid kulutusi;
- vallas puudub haljastusalane planeering.

EESMÄRK: meeldiva ja turvalise elukeskkonna tagamine. Vajalikud tegevused:

- muuta abipolitseinike töö efektiivsemaks ja kaasata neid rohkem valla avalikele üritustele korralduse eesmärgil;
- paigaldada videovalve vallamaja, kooli ja bussijaama juurde;
- kaardistada haljastustööd vallas ning teha haljastuse teemaplaneering vallakeskuses ja suuremates külates;
- koostada Laossina ja Beresje kalmistute digitaalkaardid;
- jätkata valla kaunimate kodude tunnustamist;
- säilitada külamiljöö ja ehitustraditsioonid;
- vallamaja ümbrusse paigaldatakse turvakaamerad (jäätmekäitluskava, garaaž, vallamaja);
- soodustada vallas heakorratöid.

4.9. VALLA HALDAMINE

Arengueeldused:

- vallavalitsuse ametnikud on hea ja erialase haridusega spetsialistid;
- hea koostöö külavanematega;
- kogukondlik tegevus on aktiivne: tegutsevad MTÜ-d ja seltsingud. Karisillas tegutseb MTÜ Karisilla, Lüübnitsas MTÜ L.O.E. (Lüübnitsa, ole ja ela), MTÜ Rõsna Külaselts, MTÜ Ilumetsa Rongipeatuse Sõbrad, MTÜ Mikitamäe Naisteklubi Mixina, MTÜ Tegus Mikitamäe, külaseltsingud Usinitsas, Laossinas ja Beresjes;
- olemas on külakeskused Lüübnitsas ja Karisillal;
- olemas valla teeregister, ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukava, jäätmekäitluskava, valla üldplaneering;
- pidevalt uuendatakse valla arengukava ja investeringute kava.

Võtmeprobleemid:

- riigi poolt vallale antud ülesannete ja vahendite mittevastavus;
- riigipoolsete vahendite ebapiisav eraldamine;

- valla ametnike tõusev töökoormus;
- valla sektorarengukavade puudumine;
- jätkuv elanikkonna vananemine,
- vallale kuuluvate hoonete ja rajatiste alune maa on osaliselt munitsipaliseerimata;
- valla asutuste arvutipark ja tarkvara vajab järjepidevat kaasajastamist;
- külaelanike ja ka külavanemate vähene aktiivsus ning algatusvõime;
- külade jätkusuutlikuks arenguks puuduvad arengukavad;
- väljaarendatud külakeskuseid on vähe;
- vallamaja II korruse aknad vajavad väljavahetamist.

EESMÄRK: tõsta valla haldussuutlikkust ja efektiivsust, arendada külakeskusi ja aktiveerida külakogukondi. Vajalikud tegevused:

- teha pidevat koostööd ministeeriumitega;
- koostada ja kinnitada valla sektorarengukavad;
- tõsta valla haldussuutlikkust läbi e-teenuste rakendamise;
- kajastada vallavalitsuse tegemisi ja vallaametnike tööülesanded valla interneti koduleheküljel, Põlva maakonna infoportaalil;
- koolitada vallavolikogu liikmeid ja vallavalitsuse ametnikke;
- toetada külade või ühiste piikondadele arengukavade koostamist (koostöö külavanemate ja -elanikega);
- külakeskuste ja teabetubade väljaarendamine;
- vallamaja II korruse akende vahetus;
- MTÜ-de, klubide ja seltside loomise toetamine ja nende kaasamine valla arengu edendamisse;
- ettevõtluse-, mittetulundusühingute ja kohaliku omavalitsuse esindajatel aktiivselt osaleda MTÜ Piiriveere Liider strateegia ellurakendamisel;
- külavanematega koostöö tugevdamine ja külavanematele koolituste toetamine.

5. ARENGUKAVA ELLUVIIMINE, SEIRE JA HINDAMINE

Strateegiate elluviimine toimub iga-aastase valla eelarve, riiklike investeeringute ja erinevate toetuste (projektide) abil. Arengukava täitmist kontrollib ja hindab vallavolikogu, kes iga aasta 01. oktoobriks teeb analüüsi ja kokkuvõtte saavutatust. Järgneva aasta tegevused määratakse kindlaks enne uue eelarve vastuvõtmist ja seejärel seotakse tegevused eelarvega.

6. LISAD

LISA 1. INVESTEERINGUTE KAVA

	2015	2016	2017	2018
Laossina kalmistu väravate ja aia renoveerimine, projekt	5 000			
Karisilla teeristi väljaarendamine, detailplaneering	2 000	13 000		
slipikohad (Laossina, Lüübnitsa, Beresje)	5 000	5 000	5 000	5 000
Lüübnitsa, Mikitamäe k/m saali laudad tk 15	3 000			
hajaasustuse programmi omafinantseering	15 000			
Mikitamäe keskasula kanalisatsioon II etapp		35 000		
Mikitamäe kooli majandusõppe projekti omafinantseering	1 400			
Mikitamäe noortekeskusele kööginurga täiendus	1 500			
garaaziuks	6 000	6 000	6 000	6 000
jäätmejaama laiendus, katusealuse ehitamine		2 000		
folklooriansambli karmoõskad	1 000			
hooldekodu laiendamine	10 000	50 000	50 000	
bussijaamade renoveerimine	1 000	1 000	1 000	1 000
olmehoone elektrijuhtmestiku väljavahetamine, projekt	19 000			
olmehoone küttesüsteemi parendamine		5 000		
olmehoone trepi betoonosa renoveerimine				
II korruse jahutussüsteem (3 kabinetti)	5 000			
olmehoone II korruse akende vahetus (osaliselt)	3 500	3 500		
valla infopostkastid tk 18	3 600			
Mikitamäe Kooli palliplatsid	1 500	1 500		
Lüübnitsa välilava	12 500			
Mikitamäe külaplatsile pingid ja laudad		2 500		
Mikitamäe kooli juurde välilava	3 000	10 000		
Mikitamäe kooli fassaad	32 000			
viidad-küladesildid	3 000			
tsässonate renoveerimine	2 000	2 000	2 000	2 000
Lüübnitsa Külakeskuse II korruse väljaehitamine, projekt	0	35 000		
olmehoone soojustus	15 000	0	30 000	
haridusmuuseum	16 000	5 000		
Mikitamäe raamatukogule raamatud	2 500	2 500	2 500	2 500
Koksina veetrassid	4 000	0		
olmehoone sissepääsu katusealusne				
pesumaja (Katel OÜ)	17 000			
turvaline küla	3 000	3 000	3 000	3 000
Laossina randa käimla	2 500			
tänavavalgustuse renoveerimine	8 000	8 000		
voolukapid Lüübnitsa laadaplatsil	3 000			
Lüübnitsa randa infokaart	1 000			
Lüübnitsa vaatetorni hooldus		2 000		
Mikitamäe Kooli liiklusväljak	5 000			
Mikitamäe Kooli ümbruse asfalteerimine			20 000	

Kokku 213 000 192 000 119 500 19 500

LISA 2. LAENUKOORMUS AASTATEKS 2014-2019

Tähtaeg	2014	2015	2016	2017	2018	2019		
Tagasimaksed	26,54	26,54	26,54	26,54	26,54	3,68		

Laenukohustuse tasumine tuhandetes eurodes.